

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет географічний
Кафедра ґрунтознавства і географії ґрунтів

Затверджено

На засіданні кафедри ґрунтознавства і географії
ґрунтів
факультету географічного
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 1 від серпня 2023р.)

Завідувач кафедри

проф. Зіновій ПАНЬКІВ

Силабус з навчальної дисципліни

«БАКАЛАВРСЬКИЙ СЕМІНАР»,

що викладається в межах

ОПП «Ґрунтознавство та експертна оцінка земель»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів

зі спеціальності 103 Науки про Землю

Львів 2023 р.

Назва курсу	Бакалаврський семінар
Адреса викладання курсу	Авд. 104, географічний факультет, вул. Дорошенка, 41, м. Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра ґрунтознавства і географії ґрунтів
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 Природничі науки 103 Науки про Землю
Викладач курсу	Паньків Зіновій Павлович, доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів
Контактна інформація викладачів	Роб. тел. +38032-2394749 Моб. +38-067-7618237 <i>zinoviy.pankiv@lnu.edu.ua</i>
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються в день проведення лекцій і практичних занять за адресою: вул. Дорошенка, 41, кім. 104. Також можливі он-лайн консультації через Microsoft Teams, або електронну адресу. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або телефонувати.
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/academics/bachelor/earth-science-geography/sylabusy-za-opp-2023-r-gruntoznavstvo-i-ekspertna-otsinka-zemel-bakalavry
Інформація про курс	Дисципліна «Бакалаврський семінар» є нормативною дисципліною з циклу професійної та практичної підготовки для галузі знань 10 Природничі науки зі спеціальності 103 Науки про Землю для ОПП «Ґрунтознавство та експертна оцінка земель», яка викладається в 8 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Курс розроблено таким чином, щоб організувати роботу бакалавра з написання бакалаврської роботи, допомогти студентам розширити загальний і прикладний науковий світогляд; поглибити їхні знання методів і засобів наукових досліджень, методики дослідження проблем ґрунтознавства, підготувати магістерську роботу згідно вимог.
Мета та цілі курсу	<i>Метою</i> вивчення нормативної дисципліни «Бакалаврський семінар» є ознайомлення з методикою написання, оформлення і представлення результатів наукових бакалаврських досліджень у галузі ґрунтознавства та оцінки земель, які вирішують актуальні проблем генези, продуктивності ґрунтів, їхньої охорони та моніторингу, поширення деградаційних процесів і заходів їхньої мінімізації. <i>Цілі курсу:</i> - ознайомитися з актуальними напрямками дослідження ґрунтів і проведення земельно-оціночних робіт; - навчитися аналізувати фондові, літературні матеріали та результати власних польових і лабораторно-аналітичних досліджень; - освоїти сучасні методи картографічного відображення результатів досліджень; - набути навиків формулювання кінцевих результатів і практичних рекомендацій щодо використання отриманих результатів.
Література для вивчення дисципліни	Методичне забезпечення 1. Кирильчук А., Паньків З., Папіш І., Бонішко О. Курсові та кваліфікаційні роботи освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра і магістра: навчально-методичні вказівки щодо написання та вимоги до

	<p>оформлення. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 61 с. (https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/Kyrylchuk-Pankiv-Papish-Bonishko-1Kursovibach-master-book-23.pdf)</p> <p>2. Паньків З., Ямелинець Т. Нормативна грошова оцінка земель в Україні: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 334 с. (https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Normatyvna-oc-zemel-Pankiv-YAmelynets-2021.pdf)</p> <p style="text-align: center;">Базова література:</p> <p>3. Мороз С.А., Онопрієнко В.І., Бортник С.Ю. Методологія географічної науки: Навч. посібник. Київ, 1997. 333с.</p> <p>4. Основні вимоги до написання та оформлення магістерських і курсових робіт : Методичні рекомендації. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015.</p> <p>5. Позняк С. П. Ґрунтознавство і географія ґрунтів. Підручник. Ч. 1. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 270 с.</p> <p>6. Позняк С. П. Ґрунтознавство і географія ґрунтів. Підручник. Ч. 2. Львів. ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 286 с.</p> <p>7. Позняк С. П., Красеха Є. Н. Чинники ґрунтоутворення. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 400 с.</p> <p>8. Позняк С. П., Красеха Є. Н., Кіт М. Г. Картографування ґрунтового покриву. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2003. 500 с.</p> <p>9. Папіш І.Я., Ямелинець Т. С. Практикум з картографії ґрунтів: Навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 450 с.</p> <p>10. Кирильчук А. А., Наконечний Ю. І. Методологія та організація досліджень в науках про Землю: Навч. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 496 с.</p> <p>11. Оцінка земель: підручник /за ред. М. Г. Ступеня. Київ, 2014. 373 с.</p> <p style="text-align: center;">Інтернет-джерела:</p> <p>12. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання». URL: http://aphd.ua/pryklady-oformlennia-bibliohrafichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/</p>
Тривалість курсу	Один семестр
Обсяг курсу	24 годин аудиторних занять (з них 24 години практичних занять) та 66 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - методику підготовки, оформлення, написання та захисту бакалаврської роботи; структуру та послідовність етапів виконання магістерської роботи; - вимоги до оформлення бакалаврської роботи. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розраховувати структуру природних ресурсів в межах адміністративних утворень; - аналізувати ґрунти за результатами хімічних та фізичних досліджень; діагностувати ґрунтоутворні процеси за результатами морфологічних і фізико-хімічних досліджень; - створювати картографічні матеріали з використанням ГІС-методів; - готувати доповіді-презентації для представлення результатів

	<p>магістерського дослідження перед екзаменаційною комісією.</p> <p>Вивчення курсу сприяє розвитку таких <i>soft skills</i>: критичне мислення, професійна самопрезентація, когнітивна гнучкість, формування та відстоювання власної думки.</p> <p>У результаті вивчення цього курсу здобувачі набудуть таких компетентностей:</p> <p style="text-align: center;"><i>Загальні компетентності</i></p> <p>K05.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. K06. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p style="text-align: center;"><i>Фахові компетентності</i></p> <p>K13.Знання та розуміння теоретичних основ наук про Землю як комплексну природну систему.</p> <p style="text-align: center;"><i>Програмні результати навчання</i></p> <p>ПР02. Використовувати усно і письмово професійну українську мову. ПР03. Спілкуватися іноземною мовою за фахом. ПР05. Вміти проводити польові та лабораторні дослідження.</p>
Ключові слова	Ґрунт, охорона, генеза, ґрунтотворні процеси
Формат курсу	Очний
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з загального ґрунтознавства, географії ґрунтів, екології, хімії ґрунтів, фізики ґрунтів, агроекології, агрохімії, достатніх для сприйняття понятійного апарату проблем ґрунтознавства, розуміння та достовірне цитування літературних джерел.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації, практичні заняття <i>Практичні роботи</i> – виконання індивідуальних завдань. Дискусія під час обговорення проблемних питань. Методи аналізу і синтезу. Методи стимулювання інтересу до навчання. <i>Самостійна робота</i> – поглиблене вивчення тем курсу, виконання практичних робіт, підготування до презентації індивідуального завдання.
Необхідне обладнання	Використовується обладнання, виходячи з особливостей навчальної дисципліни, а саме: мультимедійний проектор, ноутбук, карти ґрунтів світу, карти ґрунтів України, карти ґрунтово-географічного районування України
Критерії оцінювання	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: практичні –60 бали; індивідуальне завдання – 40 балів. • <u>Практичні роботи</u> : максимальна кількість 60 бали (12 практичних занять – максимально 5 бали за заняття: 5 бали – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, відповідає на будь-яке теоретичне питання, практична робота виконана правильно; 4 бали - студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, відповідає на будь-яке теоретичне питання, практична робота виконана правильно та містить неточності; 3 бали - студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом,

	<p>відповідає на будь-яке теоретичне питання, практична робота виконана з помилками в оформленні та обчисленні; 2 бали - студент частково володіє навчальним матеріалом, відповідає теоретичне питання з помилками, практична робота виконана частково; 1 бал - студент не володіє навчальним матеріалом, відповідає частково на теоретичні питання, практична робота виконана частково; 0 балів – робота не виконана.</p> <p>• Індивідуальне завдання – 40 балів (студент представляє завершений варіант бакалаврської роботи, презентацію та доповідь на основі індивідуального дослідження). Підсумкова максимальна кількість балів 100. <i>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</i></p>
<p>Питання для контролю знань</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Значення ґрунтознавства у вирішенні економічних і екологічних проблем людства. 2. Ризики у використанні ґрунтового покриву у сучасних умовах. 3. Сучасні екологічні проблеми та їх вплив на ґрунти. 4. Деградаційні процеси у ґрунтах України. 5. Географія поширення деградаційних процесів у ґрунтах України. 6. Відмінності у проявах процесів деградації у різних природних зонах України. 7. Сучасний стан меліорованих земель України. 8. Осушувальна меліорація: стан та проблеми. 9. Зрошувальна меліорація: проблеми та шляхи вирішення. 10. Вплив сільського господарства на властивості ґрунтів. 11. Вимоги до оформлення магістерської роботи. 12. Вимоги до наукової доповіді та написання наукової статті.. 13. Вимоги до оформлення літератури. 14. Вимоги до картографічних матеріалів. 15. Що є об'єктом вивчення географії ґрунтів? 16. Що є предметом дослідження ? 17. Які чинники ґрунтоутворення не мають зонального поширення? 18. Який чинник є домінуючим в утворенні ґрунтів? 19. Які закони поширення ґрунтів Ви знаєте? 20. Як називають спрямований характер змін у ґрунті зі зміною чинників ґрунтоутворення? 21. Що слід розуміти під стріальністю ґрунтового покриву? 22. Що таке ґрунтово-географічна зона? 23. Які основні причини зниження екологічного бонітету ґрунту? 24. Які закономірності поширення ґрунтів у горах? 25. Який метод дослідження ґрунтів є найпоширенішим? 26. Які ґрунтові горизонти формуються в результаті антропогенного впливу? 27. Який антропогенний чинник найбільше впливає на властивості ґрунтів? 28. Які насипні ґрунти Ви знаєте? 29. Який тип ґрунтів найпоширеніший в Україні? 30. Які ґрунти переважають у складі орного фонду України? 31. У чому полягає специфіка орного горизонту з погляду концепції

	<p>елементарних ґрунтових процесів?</p> <p>32. В яких ґрунтах швидкість ґрунтових процесів буде більшою?</p> <p>33. Чим зумовлена більша швидкість ґрунтових процесів в антропогенному ґрунті?</p> <p>34. Який із впливів людини на ґрунт найінтенсивніше?</p> <p>35. Які штучно створені ґрунти Ви знаєте?</p> <p>36. Як називають міські ґрунти?</p> <p>37. Роль ґрунтових мікроорганізмів у формуванні властивостей ґрунтів.</p> <p>38. Назвіть домінуючі де градаційні процеси у ґрунтах України.</p> <p>39. Назвіть основні заходи охорони ґрунтового покриву.</p> <p>40. Назвіть діагностичні ознаки процесу опідзолення.</p> <p>41. За якими ознаками розрізнити процеси лесиважу та опідзолення?</p> <p>42. Назвіть ознаки глейового горизонту.</p> <p>43. Назвіть ареали поширення вітрової ерозії та її причини.</p> <p>44. Які деградаційні процеси поширені на осушених землях?</p> <p>45. Вплив лісової рослинності на властивості ґрунтів.</p> <p>46. Проблеми проведення земельно-оціночних робіт в Україні.</p> <p>47. Нормативно-правова основа проведення оцінки земель в Україні.</p> <p>48. Використання результатів оцінки земель.</p> <p>49. Підстави для проведення земельно-оціночних робіт.</p> <p>50. Використання результатів оцінки земель у магістерських роботах.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тиж-день	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література (нумерація джерел)	К-ть год.
1.	<p>Сучасний стан дослідження ґрунтового покриву Західного регіону України. Основні наукові проблеми у дослідженні ґрунтів та їхній оцінці. Формування теми бакалаврської роботи та її обґрунтування. Формулювання актуальності наукової проблеми у бакалаврській роботі. Сформулювати актуальність теми бакалаврської роботи.</p> <p><i>Аналіз сучасних проблем дослідження ґрунтового покриву у Карпатському регіоні України. Аналіз сучасних наукових публікацій, присвячених висвітленню проблем дослідження ґрунтів, діагностики ґрунтоформних процесів, розробки заходів з охорони та збалансованого використання ґрунтового покриву Карпатського регіону. Обґрунтувати актуальність обраної тематики бакалаврської роботи.</i></p>	<p>Пр/р 1</p> <p>С/р</p>	<p>3, 4, 5, 12</p>	<p>2</p> <p>6</p>
2.	<p>Вибір актуального об'єкта дослідження для написання бакалаврської роботи. Формулювання мети і завдань у магістерській роботі, що необхідні для досягнення поставленої у роботі мети. Врахування польових, лабораторно-аналітичних, теоретичних положень при формулюванні завдань. Написати перелік завдань, які б сприяли розкриттю теми бакалаврської роботи.</p> <p><i>Аналіз сучасних навчальних, науково-методичних праць у галузі ґрунтознавства, оцінки земель. Сформулювати перелік навчальних, навчально-методичних праць та обґрунтувати основні положень для написання бакалаврської роботи.</i></p>	<p>Пр/р 2</p> <p>С/р</p>	<p>7, 8</p>	<p>2</p> <p>6</p>
3.	<p>Формування зміст та структура бакалаврської роботи у відповідності до теми дослідження. Послідовність етапів виконання магістерської роботи: польовий,</p>	<p>Пр/р 3</p>	<p>1, 10, 11,</p>	<p>2</p>

	лабораторний, камеральний період. Висвітлення розділів текстової частини магістерської роботи. <i>Обґрунтувати набір польових і лабораторних методів для виконання бакалаврської роботи та досягнення поставленої мети. Сформувати перелік лабораторних методів дослідженні, які використані у роботі та встановити ДОСТ.</i>	С/р		6
4.	Визначення об'єкта і предмета дослідження у бакалаврській роботі. Відповідність об'єкту темі магістерської роботи. Встановлення предмету дослідження, що є основою для розкриття поставленого у магістерській роботі завдання. <i>Сформулювати об'єкт і предмет дослідження у бакалаврській роботі.</i>	Пр/р 4 С/р	6, 10,	2 6
5.	Методологія та методи дослідження у бакалаврській роботі.. Загальнонаукові методологічні принципи, які використовуються при підготовці бакалаврської роботи. Підбір методів дослідження для досягнення поставленої мети та виконання поставлених у роботі завдань. <i>Сформулювати загальнонаукові методологічні принципи, які використані у роботі. Обґрунтувати доцільність використання різних методів.</i>	Пр/р 5 С/р	2, 3, 10	2 6
6.	Наукова новизна одержаних у бакалаврській роботі результатів. Обґрунтування результатів, які отримані вперше, були вдосконалені та набули подальшого розвитку. <i>Обґрунтувати науковий результат, отриманий у бакалаврській роботі вперше. Встановити положення, які були вдосконалені та набули подальшого розвитку.</i>	Пр/р 6 С/р	2, 10, 11	2 6
7.	Загальні правила щодо посилання на використані джерела та щодо цитування використаних літературних, фондових джерел. Виявлення запозичень у роботі. Вимоги до оформлення списку використаних джерел. Оформлення додатків. <i>Аналіз літературних джерел згідно обраної тематики. Встановити проблемний аспект магістерського дослідження. Сформувати список використаних джерел згідно вимог. Обґрунтувати перелік додатків у бакалаврській роботі.</i>	Пр/р 7 С/р	1, 2, 10, 12	2 6
8.	Загальні вимоги до оформлення бакалаврських робіт. Вимоги до оформлення текстової частини роботи. Типові помилки у написанні та оформленні магістерської роботи. <i>Формування змісту магістерської роботи: основні вимоги. Формування списку використаних джерел та цитування їх у тексті. Використання фондових матеріалів та їх статистичне опрацювання.</i>	Пр/р 8 С/р	3, 8	2 6
9	Підготовка доповіді на захист бакалаврської роботи. Рецензування магістерських робіт: ступінь відповідності магістерської роботи завданню на виконання; стисла характеристика виконання кожного розділу роботи; оцінка якості виконання картографічної частини роботи; позитивні риси та недоліки роботи, загальна оцінка роботи. <i>Використання світлин для унаочнення результатів бакалаврської роботи. Підготувати графічний і табличний матеріал для роботи.</i>	Пр/р 9 С/р	2, 3, 11	2 6
10	Підготовка презентації до захисту бакалаврської роботи. Оформлення, структура та правильність посилання на використаний фондовий матеріал. <i>Написання і подача тез, наукової статті до студентської конференції</i>	Пр/р 10 С/р	3, 8, 12	2 6
11	Розробка практичних рекомендацій з впровадження результатів бакалаврського дослідження у практику. <i>Написання висновків до бакалаврської роботи</i>	Пр/р 11 С/р	3, 8, 11	2 6
12	Захист отриманих у бакалаврському дослідженні результатів. Правильність акцентування на новизні отриманих результатів.	Пр/р 12	2, 7, 9, 11	2